

Lær at lave en podcast fra idé til udgivelse – et kursus i 4 dele

1 Kom godt i gang med din podcast ved at vælge dit emne, udstyr og format.	2 Sæt din mikrofon til pc'en, og bliv klar til at optage din podcast uden lydproblemer.	3 Klip din optagelse sammen, og tilpas lyden med et pc-program til lydredigering.	4 Udgiv din færdige podcast på nettet, så venner og familie kan finde den og lytte med.

VI HJÆLPER DIG GODT I GANG:

Lav din egen podcast

Har du nogensinde overvejet at lave din egen podcast? Nu får du hjælp til hele processen fra valg af emne, optagelse, redigering og til udgivelsen af det færdige produkt.

Journalist
Martin Lorentsen

I dag er podcasts blevet en af de mest populære måder at fordybe sig i alverdens emner. Lytterne bestemmer nemlig selv, hvor, hvornår og hvordan de vil lytte til de mange forskellige radioprogrammer, som omhandler alt fra fængslende historier fra Anden Verdenskrig til teknologiske trends.

Der findes et hav af podcast-programmer derude, og det skyldes, at de fleste mennesker faktisk kan producere dem selv uden at have et professionelt lydstudie til rådighed. Hvis du har en mikrofon og en computer, kan du faktisk selv lave en podcast

hjemme fra dagligstuen. Det betyder dog ikke, at podcasts er noget af det nemmeste i verden at lave. Det er forholdsvis nemt at købe en mikrofon, sætte den til pc'en og optage en samtale eller en fortælling, men der skal en del mere til, hvis du vil ramme plet med din podcast.

Den vigtige forberedelse

Før du sætter dig ved en mikrofon og trykker på optageknappen, skal du have helt styr på, hvad podcasten skal handle om. Det kunne være en unik historie, du kender, som du vil fortælle, eller du kan tage udgangspunkt i en hobby eller en historisk periode, der interesserer dig. Der er ingen begrænsninger på, hvad podcasten kan

handle om, men emnet er det aller vigtigste at få styr på, for meget andet i tilblivelsen af din podcast afhænger af det. Derudover skal du også allerede fra start tænke over, hvordan formatet i podcasten skal være: Hvor lang tid skal en udsendelse i podcasten vare? Hvem skal være med? Hvordan skal udsendelsen laves? Det er blot nogle af de spørgsmål, du skal have svar på.

Lav et manuskript

For at få mere struktur på podcasten, er det desuden en god idé at udarbejde et manuskript for hver udsendelse, inden du går i gang med at optage. Vi har derfor lavet en skabelon til et podcast-manuskript, som du kan hen-

Ekspert: Lysten driver værket

I denne serie får du hjælp af Rasmus Mark Pedersen til at lave din egen podcast. Han har beskæftiget sig professionelt med radio i mange år og hjælper i dag andre med at tjene penge på at lave podcasts. Ifølge ham er der særligt én ting, du skal have på plads, inden du går i gang:

“Først og fremmest skal du mærke lysten. Podcasts har et potentiale til at vokse sig store, men de fleste bliver på et lille plan. Du skal have lysten til at lave afsnit efter afsnit, hvis din podcast skal blive god. Podcast er nemlig et langtidsholdbart medie, hvor noget du optog for fem år siden, stadig kan skabe værdi i dag. Men det kræver, at der løbende bliver tilføjet nye afsnit.”

Rasmus Mark Pedersen er radiovært, journalist og podcast-ekspert.

te gratis på vores hjemmeside. Skabelonen kan åbnes i alle tekstbehandlingsprogrammer, og du kan nemt tilføje dine egne ord til dokumentet, når du har åbnet det.

Vælg det rette udstyr

Podcastens format har også betydning for, hvilket udstyr du skal bruge. Der findes nemlig mange forskellige mikrofoner og andet optagegrej, der egner sig til forskellige formater. Nogle podcasts består fx kun af en enkelt person, der fortæller en historie. Det kræver derfor ikke meget mere end en god mikrofon, når der skal optages. Andre udsendelser har et panel af deltagere, hvor der er behov for flere mikrofoner og ekstraudstyr som en

lydmixer til at håndtere optagekanalerne. Valget af udstyr afhænger også af dit budget. Der er selvsagt forskel på prisen, hvis du skal bruge flere mikrofonopsætninger og en lydmixer, eller hvis du kan nøjes med en enkelt mikrofon eller to.

I første afsnit får du hjælp til forberedelsen helt frem til tidspunktet, hvor du sætter dig ved mikrofonen og går i gang med at optage. I de kommende afsnit gennemgår vi de resterende etaper, du skal igennem for at komme i mål med din podcast: Hvordan du optager under optimale forhold, hvordan du redigerer optagelsen og klipper den sammen til en komplet udsendelse, og ikke mindst hvordan du udgiver den færdige podcast på nettet.

Vælg det udstyr, der passer til din podcast

Lydudstyr er nødvendigt, når du skal lave en podcast. Her får du hjælp til at vælge den rigtige opsætning til netop din podcast.

Det kan være fristende at finde det gamle, billige headset med mikrofon frem fra skuffen, når du skal i gang med din podcast, men lad være med

det. Kvaliteten er ganske enkelt ikke god nok. Hvis din podcast skal være værd at lytte til for andre, skal du ud og investere i noget udstyr.

Hvis podcasten kun består af dig selv, bliver det billigst. Uanset hvad skal du dog regne med mindst at bruge et par tusinde kroner på lydudstyr, for du skal som minimum investere i en god mikrofon og et sæt høretelefoner.

Den lille produktion

Består din podcast kun af dig selv, som afdækker et emne eller fortæller en historie, kan du nøjes med at købe en god mikrofon og hovedtelefoner, der dækker ørerne.

Det er vigtigt, at du finder en mikrofon, der kan sluttes til pc'en via USB, og den må også meget gerne have mulighed for at forbinde med et XLR-kabel, hvis du skal bruge den med andet lydudstyr. Desuden er det en fordel, hvis mikrofonen har et stativ, så du kan justere højden og vinklen

på mikrofonen. Hovedtelefoner, der dækker ørerne, er vigtige, når du skal redigere din podcast, for det gør det markant lettere at opfange forstyrrelser fra omgivelserne, når du optager.

Ligeledes bliver det meget lettere at opdage i redigeringsprocessen, at den optagede lyd skal justeres på den ene eller anden måde.

Det skal du bruge:

- En mikrofon
- Et sæt høretelefoner

Samlet pris:

Cirka 1.600 kroner

Et sæt høretelefoner, der dækker ørerne, kan fx være JBL Tune 760NC, som kan købes for cirka 600 kroner.

For godt 1.000 kroner kan du få mikrofonen RØDE NT-USB Mini.

Find den rigtige mikrofon

Når du skal købe din mikrofon, skal du sikre dig, at den har et USB-stik, så den let kan kobles til pc'en. Det er også en fordel, hvis den mikrofon, du vælger, har et såkaldt popfilter, som er et stykke skum, der sidder foran eller på mikrofonen. Et popfilter forhindrer, at s-, p- og b-lyde bliver alt for dominerende i lydbilledet og hjælper således med, at dine lydoptagelser bliver så gode som muligt.

Når du bruger en zoom recorder, skal mikrofonen have et XLR-stik, som du ser på billedet her. Det har fx mikrofonen RØDE Dynamisk Podcasting, som koster 800 kroner.

Den mellemstore produktion

Vil du have være en medvært eller en gæst med i podcasten, skal du købe ekstra mikrofonudstyr og et lille, smart apparat kaldet en zoom recorder.

Er I to eller tre deltagere i din podcast, er det ikke strengt nødvendigt at have en dedikeret lydmixer, når du optager. I stedet kan du nøjes med en zoom recorder. En zoom recorder er en bærbar lydoptager, som du kan forbinde flere mikrofoner til. Typisk kan der tilsluttes mindst to mikrofoner til en zoom recorder, og derefter kan du nemt styre lydniveauet på hver mikrofon med drejeknap-

Løs mikrofon

En løs mikrofon er en praktisk løsning til at optage lyd fra en fast position. Som regel har mikrofonen en form for stativ, så den kan stå fast på bordet, og som gør det muligt at justere mikrofonens vinkel. Du kan også sætte mikrofonen til et større stativ. Så kan du sidde mere oprejst eller endda stille dig op, når du optager din podcast.

Logilink AA0127 er et godt bud på et større stativ. Det koster cirka 499 kroner.

Headsettet RØDE NTH-100M Professional Over-ear koster cirka 1.600 kroner.

Mikrofon med headset

Et headset med mikrofon giver dig mulighed for at optage podcast hvor som helst, fordi du ikke skal bekymre dig om, hvorvidt du sidder for langt fra mikrofonen. En anden fordel ved en mikrofon med headset er, at du på samme tid både får en god mikrofon og et sæt høretelefoner, der dækker dine ører.

Prisen på zoom recorderen Zoom H4 Pro er cirka 1.500 kroner.

per. Zoom recorderen kan forbindes til pc'ens lydoptageprogram med et USB-kabel og gemmer på den måde dine optagelserne direkte på pc'en. Det er også muligt at gemme optagelser på et SD-kort.

Zoom recordere forbindes til dine mikrofoner med XLR-stik, så du skal sørge for, at de mikrofoner, du køber, har mulighed for at forbinde med et XLR-kabel og ikke kun med USB.

Det er valgfrit, om du også vil have ekstra hovedtelefoner, men for nogle er det rart at kunne høre sig selv i et headset, mens man taler i en mikrofon. Derfor kan det være fint også at købe ekstra hovedtelefoner.

Det skal du bruge:

- Mindst to mikrofoner
- Mindst to sæt høretelefoner
- En zoom recorder

Samlet pris:

Cirka 4.300 kroner.

Den store produktion

Har du store ambitioner, og skal der være mange deltagere i dine udsendelser og mulighed for løbende at afspille lyde som indslag eller musikstykker, er det en større investering, du skal ud i.

Til større produktioner skal du bruge en lydmixer, der typisk koster en del. Priserne ligger i omegnen af 5.000 kroner, men så får du blandt andet mulighed for at optage mange kanaler, og for at afspille lyde og indslag undervejs. Via lydmixeren, der forbindes til pc'en med USB, kan du også foretage telefonopkald til gæster, og du får flere muligheder for at tilpasse lyden med avancerede

værktøjer. Foruden lydniveauet, der nemt kan justeres, kan du oprette særlige filtre til hver mikrofon, som passer til stemmen fra den person, der taler i mikrofonen.

Ud over at bruge penge på en lyd-mixer, er der også ekstraudgifter forbundet med flere mikrofoner og hovedtelefoner. På lydmixeren forbinde du mikrofonerne med XLR-stik, så du skal sikre dig, at dine mikrofoner kan tilsluttes med XLR-kabler.

Det skal du bruge:

- Mindst fire mikrofoner
- Mindst fire sæt høretelefoner
- En lydmixer

Samlet pris:

Cirka 11.000 kroner.

Et godt bud på en lydmixer til at optage podcasts er RØDE Caster Pro. Den nyeste model koster cirka 5.200 kroner.

Ekspertens råd til at komme godt i gang

Hvordan finder jeg ud af, hvad min podcast skal handle om? Hvordan bliver min podcast værd at lytte til? Og hvordan skal jeg egentlig lave den? Her hjælper podcast-eksperten Rasmus Mark Pedersen dig godt fra start.

Sådan finder du emnet

SPØRGSMÅL: Hvordan finder jeg et godt emne til min podcast?

SVAR: De bedste podcasts er dem, hvor personen bag mikrofonen brænder for emnet og kan tilføje noget, som lytteren ikke vidste i forvejen. Tænk over, hvordan du kan tilføje noget unikt, og hvor bredt eller smalt emnet skal være. Normalt plejer jeg at rådgive en nystartet podcaster til at vælge et relativt smalt emne, som man virkelig kan nørde igennem. Anden Verdenskrig er for bredt et emne til en podcast, men den danske modstandskamp under krigen er smallere. Og måske fungerer podcasten "Hvad kan vi lære af BOPA?" endnu bedre.

Du kan teste, om du har det rigtige emne ved at formulere en sætning, hvor du tilbyder din podcast til dine venner. Fx: "Velkommen til 'Hvad kan vi lære af BOPA?'. Podcasten, hvor vi diskuterer, hvordan modstandsbevægelsens tankegange kan bruges i dag." Hvis dine venner siger "Det lyder spændende, det vil jeg virkelig gerne høre", har du fat i noget godt.

Vælg et format, du kan lide

SPØRGSMÅL: Hvilken form skal min podcast have?

SVAR: Vælg det format, du selv er glædest for. De fleste, jeg har hjulpet med at lave podcast, synes, at det er sjovt at tale i en mikrofon om noget, der interesserer dem, og så vil de gerne have deres podcast ud så hurtigt som muligt. Dem har jeg en helt fast opskrift til:

1: Hav gæster med

Det er nemmere at begynde at lave en podcast, når du har nogen at snakke med. Så inviter en gæst med.

2: Hav et fast panel

Enten er I to faste værter på podcasten, eller også er du værten, som har et huspanel af gæster, som skiftes til at være med. På den måde bliver det genkendeligt for lytterne, og det bliver nemmere for dig at finde ud af, hvem du skal snakke med.

3: Lav flere afsnit efter hinanden

Når først du er godt gang i gang med at optage, er det en god idé at blive ved og optage flere afsnit ad gangen, hvis det giver mening. På den måde har du pludselig en måneds afsnit lavet på en formiddag, som du nemt kan udkomme med.

4: Optag 'live on tape'

Tro mig: Du gider ikke fedte rundt med den store redigering af lyden efter en optagelse, så optag det hele, og sig til lytterne, at det er ufiltreret. Bruger du denne metode, skal du som minimum have et manuskript at læne dig op ad, så du ikke skal klippe for meget i optagelsen efterfølgende, men den smule ekstra forberedelse betaler sig titfoldigt i redigeringen bagefter.

5: Lav kortere afsnit

Ja, nogle podcasts fra radiokanalerne varer en lille time, men de er også lavet til gammeldags radiolytning. Den gennemsnitlige podcastlytter lytter ikke meget længere tid end 18 minutter om dagen. Til at begynde med bør du sigte efter at lave afsnit på cirka 20 minutter.

6: Hav gæster med på en linje

Det kan være besværligt at aftale, hvornår du og dine gæster kan mødes og optage. Derfor vil jeg anbefale at lave dit faste studie derhjemme og så have gæster med på en linje via internettet, når I ikke kan mødes. Her er det vigtigt, at der er en god mikrofon i begge ender, for ingen nyder at høre på nogens skratte telefonsamtale.

Rasmus Mark Pedersen har siden 2008 arbejdet professionelt med radio og podcasts.

Forbered dig til optagelsen med aftaler og et manuskript

SPØRGSMÅL: Hvordan forbereder jeg et afsnit af min podcast?

SVAR: Sørg for kun at have ét emne for hver udsendelse, og hvad emnet er kan du sige i en sætning, når du begynder optagelsen. Når du har emnet på plads, laver du et manuskript og en plan for et eventuelt interview med en gæst. Det kan enten være gennem konkrete spørgsmål eller stikord til, hvad der skal siges.

Det er op til dig, hvad der fungerer bedst. Hvis du ikke kender den, du skal optage podcasten med, så godt, kan det være en god idé at tale med vedkommende inden optagelsen for at afklare, hvad personen kan sige noget om, og hvad han eller hun synes om din plan for udsendelsen.

Men pas på, at du ikke laver hele interviewet, som du skal lave under optagelsen. Så ender du med at lave en genopførelse, når du optager.

Sådan laver du et manuskript

SPØRGSMÅL: Hvordan laver jeg en plan for mit program?

SVAR: Manuskriptet er din plan for dit program. Hvis du ikke har tænkt over et manuskript, har du heller ikke tænkt over, hvad du gerne vil fortælle lytteren, og så kan det i de fleste tilfælde være helt ligegyldigt at lytte til din podcast. Husk at lytteren ikke ved det samme som dig. Derfor skal du have alle informationer, der er nød-

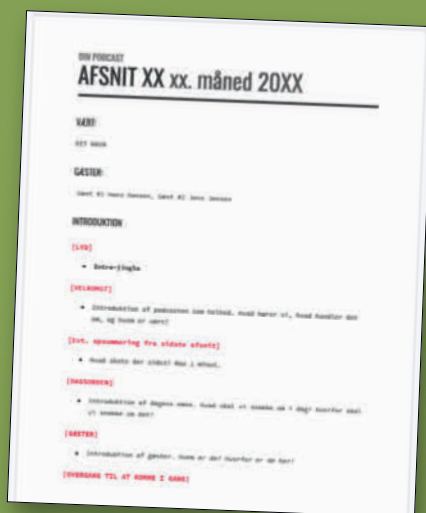
vendige for forståelsen af afsnittet ind i dit skrevne manuskript. Jeg plejer at have en intro og en outro skrevet ned på papir. Dertil har jeg nogle spørgsmål, som jeg kan bruge, alt efter hvordan samtalen med en eventuel gæst går. Men jeg ved fra start, hvilke temaer jeg gerne vil ind på, og det er gæsten også blevet informeret om på forhånd.

Desuden plejer jeg at have tidskoder for, hvor langt inde i udsendelsen, vi cirka er nået, når vi når til et bestemt spørgsmål eller tema. Og så angiver jeg, hvornår jeg har tænkt mig at afspille jingles eller indslag, hvis mit program har sådan nogle.

Få en gratis skabelon til dit manuskript

På Komputer for alles hjemmeside kan du hente en skabelon til et podcast-manuskript. Skabelonen kan nemt redigeres, så den passer til din udsendelse. Dokumentet er et Google Docs-dokument, men kan også åbnes i Word og andre tekstbehandlingsprogrammer. Hent den her: komputer.dk/2413

KLAR TIL OPTAGELSE

I næste afsnit får du hjælp til at få den bedst mulige lyd i din podcast, og du kommer i gang med at optage podcast på computeren med programmet Audacity.